

Viru-Nigula valla muusikakooli

TROMBOONI SÜVAÖPPE ÕPPEKAVA

1. ÜLDOSA

1.1. Õppekava on dokument, mille alusel toimub õppetöö Viru-Nigula valla muusikakoolis kui muusikaalase hariduse omandamist võimaldavas huvikoolis.

1.2. Õppekava koosneb üldosast (õppetöö ja õppestruktuuri kirjeldus), õppeainete loendist ja õppekavaga seotud ainekavadest, kus on kirjas õppeprotsessi eesmärgid ja sisu, nõuded õppeetappide kaupa ja kooli lõpetamisel.

2. ÕPPETÖÖ

2.1. Õppe- ja kasvatustöö Viru-Nigula valla muusikakoolis peab aitama kujuneda isiksusel, kes

- mõtleb loovalt;
- oskab oma tegevust eesmärgistada, kavandada ja hinnata;
- oskab töötada ja on valmis koostööks;
- mõistab teadmiste, oskuste ja pidevõppe tähtsust, oskab õppida;
- aktiivse koosmusitseerimise kaudu arendab oma loomingulisi võimeid, fantaasiat;
- suudab ja oskab väärtustada ning ära tunda oma emotsionaalset potentsiaali eluga toimetulekuks.

2.2. Õppekorralduse ja õppesisu valikul arvestatakse iga õpilase individuaalseid iseärasusi, vanust ja võimekust. Viru-Nigula valla muusikakool lähtub põhimõttest: pole midagi ebavõrdsemat kui ebavõrdsete võimetega õpilastele võrdne lähenemine.

Viru-Nigula valla muusikakooli ülesanne on diferentseeritult suunata õpilasi oma tegevust jälgima, õppimist kavandama ja kujundama isikupärast väljendusstiili.

2.3. Iga põhiaineõpetaja koostab õpilase individuaalse plaani õpilase võimetest lähtudes ja arvestades tasemenõudeid.

2.4. Õpetajate põhiülesandeks on luua õpilasele tervikpilt muusikakoolis erinevates tundides õpitust. Õpetaja kujundab õpilast tema võimetest lähtuvalt, suunab õpilase temale sobivale õppevormile ning julgustab heade eeldustega õpilasi õppima edasi muusikaharidust andvates asutustes.

2.5. Õppimise käigus analüüsib ja hindab õpilane õpitavat pidevalt ning õpilase edukus sõltub oskusest õppida. Õpetaja on õppetegevuse kavandaja ja looja ning õpilase motiveerija.

2.6. Õppeprotsessi üheks osaks on hindamine. Õpilane peab teadma, mida hinnatakse, millised on hindamisvahendid ja hindamiskriteeriumid. Viru-Nigula valla muusikakooli õpilaste hindamiseks on välja töötatud hindamise kord.

3. ÕPPESTRUKTUUR

3.1. Viru-Nigula valla muusikakoolis on järgmised õppeastmed:

3.1.1. eelkool (1-2 õppeaastat) – lapsi suunatakse mängult õppimisele, selgitab välja lapse eeldused ja suunab õppima sobivat pilli.

3.1.2. põhikooli noorem aste (I-IV klass)

3.1.3. põhikooli vanem aste (V-VII klass)

3.1.4. lisa-aastad ehk täiendõpe - vajadusel ja soovil õpilastele, kes on edukalt läbinud põhikooli.

3.1.5. vabaõpe – võimaldatakse kooli võimalusel, õppimine toimub vaba õppekava alusel, õppeaeg vastavalt õppuri soovile.

3.2. Põhikoolis toimub:

- õpilase loomevõimete kavakindel arendamine,
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine,
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine,
- tehniliste oskuste arendamine,
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine õpilase eeldustest lähtudes,
- muusikaliselt haritud ja kultuurse inimese kasvatamine.

3.3. Põhikooli õppeastmetes on kaks õppesuunda, kus õppurid jagunevad vastavalt oma võimetele ja huvidele:

3.3.1. Süvaõpe – on mõeldud õppuritele, kes omavad motivatsiooni ja annet muusika õppimiseks laiendatud õppekava alusel, toimub süvendatud muusikaõpe.

3.3.2. Üldõpe – õppur saavutab muusikaalased teadmised ja oskused lähtudes tema võimetest ja huvist, toimub lihtsustatud muusikaõpe.

3.4. Õppekorralduse paindlikkus Viru-Nigula valla muusikakoolis võimaldab õpilasi suunata ka õppimisperioodil süvaõppest üldõppesse ja vastupidi, olenevalt õpilase arengust ja nn „avanemisest“.

3.5. Noorema ja vanema astme lõpetamisel sooritatakse teadmiste ja oskuste kontroll:

3.5.1. Noorema astme (IV klass) lõpetamiseks ja üleminekuks vanemasse astmesse (V klass) sooritatakse üleminekuksam põhipillis/peaaines ja solfedžos (solfedžo kirjalik ja suuline tasemetöö).

3.5.2. Vanema astme (VII klassi) ehk põhikooli lõpetamisel sooritatakse lõpueksam põhipillis/peaaines ja solfedžos.

3.6. Viru-Nigula valla muusikakoolis antakse õpilasele noorema astme lõputunnistus IV klassi lõpetamisel ja põhikooli lõputunnistus VII klassi lõpetamisel.

TROMBOONI SÜVAÕPPE TUNNIJAOTUSPLAAN

Õppeained	Põhikool							Lisa-aastad	
	I	II	III	IV	V	VI	VII	I	II
Põhipill - tromboon (individuaaltund)	2	2	2	2	2	2	2	1-2	1-2
Solfedžo (grupitund)	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Muusikalugu (grupitund)				1	1	1	1		
Koosmusitseerimine (ansambel)	0,5	0,5	0,5 - 2	0,5 - 2	0,5 - 2	1 - 2	1 - 2	1-2	1-2
Üldklaver (individuaaltund)			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		

Numbrid tabelis näitavad nädalatundide arvu. Ühe ainetunni kestus on 45 minutit, poole tunni kestus 20 minutit.

Tumedamalt märgitud tundide arv on kohustuslik õppekava täitmiseks, ülejäänud tunnid õppuri arendamiseks kooli võimalusel ja õpilase soovil.

PÕHIKOOL:

Põhipill – muusikainstrumendi õppimine individuaaltunnis

Solfedžo ja **muusikaloo** tundide õpilaste arvuline koosseis on optimaalselt viis või kuus õpilast, miinimum kaks õpilast. Kui gruppi jääb üks õpilane, liidetakse see õpilane üldjuhul sobiva grupi juurde (liitklass), v.a eksamiklassid.

Koosmusitseerimise tunnis tegeletakse ansambelis mänguga, õpilaste arvuline suurus ja koosseis ei ole määratud (õpetaja ja õpilane, õpilased, õpetaja ja õpilased - vastavalt kooli võimalustele).

Üldklaver – individuaalne klaveriõpe

LISA-AASTAD:

Põhikooli lõpetamisel võib õppur avaldada soovi jätkata muusikaõpinguid individuaalse õppekava alusel, mille koostab õpetaja koostöös õpetajaga.

TROMBOONI SÜVAÕPPE AINEKAVA

Üldine eesmärk

Õppe eesmärgiks on omandada musitseerimiseks vajalikud tehnilised baasvõtted ja muusikalised oskused. Samuti arendada õpilase isiklikku musitseerimiskogemust ja loovust. Lisaks pillimänguhuvi äratamine arendades õpilase kujundlikku mõtlemist ja fantaasiat, rütmi- ja muusikatunnetust. Muusikaliste eelistuste ja omaloomingu toetamine ning järkjärguline arendamine - kuulmise järgi kui ka noodist mängimine. Soovituslikult võib alustada 9-aastaselt, põhikriteeriumiks jääb siiski õpilase üldfüüsiline valmidus.

Õppesisu:

NOOREM ASTE (I-IV õppeaasta)

Esimeste aastate jooksul saavutatakse õige keha asend ja õige hingamistehnika. Fikseeritakse õige suudimi asend, arvestades iga lapse eripära. Tooni kvaliteet, intonatsioon, artikulatsioon – kõik sõltuvad suures osas sellest, kuidas õhku kasutatakse. Igapäevase pikkade nootide puhumisega saavutatakse puhas intonatsioon. Esimeste aastatega püütakse saavutada võimalikult pingevaba kehahoid, see on eeldus pingevaba kauni tooni tekkeks.

Mängitakse palu, alustades lihtsatest laste lauludest, tutvutakse vanamuusikaga ja uuema aja muusikaga. Sinna kõrvale mängitakse heliredeleid, harjutusi ja etüüde, mis toetavad antud palade omandamist. 1. klassis on 2 hindelist esinemist. Alates teisest klassist on kolm hindelist esinemist. Sügisel ja talvel 1 pala, kevadel 2 pala. Noorema astme lõpus on eksam, siis kevadist hindelist kontserti ei toimu. Alates 3. klassist koosmusitseerimine.

Noorema astme lõpuks saavutatakse 2 oktaavi ulatuses ühtlase kandev toon, võimalikult lühike keele liikumine ja keele liikumisest häirimata vaba kurk. Hingamine viiakse sõltuvusse muusikaliste fraasidega. Õpilane on saanud algteadmised aktsentidest, sünkoopidest ja erinevast taktimõödust. On saanud teadmised erinevatest štrihhidest (staccato, legato, detache).

Noorema astme lõpus sooritab õpilane üleminekueksami, kus esitab etüüdi ja kaks erineva karakteriga pala.

VANEM ASTE (V-VII õppeaasta)

Jätkub pidev töö tehnilise täiuslikkuse suunas. Tutvutakse erinevate muusikastiilidega. Kui suudium on piisavalt väljakujunenud ja toon kandev, võib kõla mitmekesisumiseks hakata kasutama vibraatot. Tutvutakse topeltkeelelöögiga, frullaato ja glissandoga. Repertuaar laieneb erinevatesse žanritesse. Vanemates klassides toimub kõige seniõpitu viimistlemine ja süvendamine, kogu repertuaari tehniliselt vaba ja ilmekas mängimine. Õpilane esineb õpilaskontsertidel. Kolm korda aastas on hindeline esinemine. Sügisel ja talvel 1 pala, kevadel 2 pala.

Vanema astme lõpus sooritab õpilane lõpueksami, kus esitab etüüdi ja kolm erineva karakteriga pala, milles üks võiks olla suurvormi osa.

SOLFEDŽO SÜVAÕPPE AINEKAVA

Viru-Nigula valla muusikakoolis õpetatakse solfedžot süvaõppe ja üldõppe ainekavade alusel.

Üldine eesmärk

Õpetuse eesmärgiks on arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni täpsust, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet.

Aine õpetamise käigus arendatakse järgmisi oskusi:

I Laulmine

Laulmiseks vajalikud algteadmised: hingamine, fraseerimine, intonatsiooni puhtus, väljendusrikkus.

Astmetaju arendamine.

Heliredelite laulmine: tervikuna, erinevates taktimõõtuks, rütmiseeritult, kaanonina.

Solfedžeerimine. Harjutuste laulmine sõnadega ja tähtnimedega. Harjutuste transponeerimine. Tundmatu harjutuse laulmine.

Taktiviipamise skeemid.

Mitmehäälsuse arendamine.

II Rütm

Rütmis liikumine. Rütmsilpide omandamine. Rütmiharjutused ühele ja kahele käele.

Rütmi koputamine koos taktiviipamisega. Ostinato rütmid laulusaatega.

Rütmikaanon. Lihtsamad rütmipartituurid.

III Suuline analüüs

Rütmianalüüs. Meloodiaanalüüs. Vormianalüüs. Laadi ja/või helistiku analüüs. Intervallide analüüs.

Akordide analüüs. Dünaamika analüüs.

IV Diktaat

Meloodiline diktaat. Rütmidiktaat. Mäludiktaat.

V Improvisatsioon

Meloodia improvisatsioon: antud tekstile, läbivõetud teemale (astmed, helistik, akordid jne), antud rütmile.

Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõduks, teatud rütmigruppidega, lihtsamad rütmipartituurid.

Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõladega bassisaade.

VI Itaaliakeelsed oskussõnad

Tempoterminid. Tempomuutused. Dünaamika. Heliteose iseloomu väljendavad sõnad.

Läbivõetud teemade süvendamine ja kinnistamine jätkub igal järgmisel õppeaastal kuni lõpuklassini.

NOOREM ASTE

I klass

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

ÕPPESISU:

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk.

Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältsed ja pausid:

tervenoot	tervepaus
poolnoot	poolpaus
veerandnoot	veerandpaus
kaheksandiknoot	kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus

Rütmid: "ta", "ti-ti"; "tiri-tiri"; "ti-tiri"; "tiri-tiri"

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri. Pauside kirjutamine. Viiuli- ja bassivõti. Nootide tähtnimed.

3) Helistikud.

Laadid: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon. Paralleelhelistikud. Toonika. I astme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2-häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon. Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II klass

PÕHIEESMÄRK: Mollid kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid "tai-ri"; "ta-i-ti"

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Mollid 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed. Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiaastmete (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p 1, p 8, p 5, p 4, s 3, v 3, s 2, v 2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III klass

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6, t64).

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikolmkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis.

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s 6, v 6, s 7, v 7 [s 7 lahendusega p 8, v 7 lahendustega s 3, v 3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat 4-8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

IV klass

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem.

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

<2 harmoonilises mollis.

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-8 takti.

Noorema astme tasemetöö

Tasemetöös kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, kasutatavad taktimõõdud 2/4 ja 3/4 (v.a koputades esitatava rütmiharjutuse puhul, kus võib esineda ka 3/8).

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Astmediktaat 8 nooti. Esitatakse meetrumivabalt (mängitakse 2-3 korda). Õpilane kirjutab noodid üles vahetult mängimise ajal.

2. Diktaat 4 takti, ilma eeltaktita.

3. Rütmidiktaat 4 takti.

KUULAMINE

4. Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse 8 intervalli ja akordi, kõiki kolm korda järjest (esimene kord harmooniliselt, teine kord meloodiliselt, kolmas kord harmooniliselt). Valikus on duur- ja mollkolmkõlad ning dominantseptakord (ilma lahenduseta).

TEOORIA

5. Intervallide määramine etteantud meloodia põhjal.

Suuline osa:

Kogu suuline pilet on ühes helistikus, v.a varem õpitud harjutus.

LAULMINE

6. Heliredeli laulmine.

7. Samas helistikus kolmkõla pöörete või põhikolmkõlade ja dominantseptakordi laulmine koos lahendusega.

8. Võõra harjutuse laulmine.

9. Varem õpitud harjutuse laulmine.

RÜTMI KOPUTAMINE

10. Rütmi harjutuse koputamine (kuni 8 takti, kasutatakse taktimõõte 2/4, 3/4 ja 3/8).

VANEM ASTE

V klass

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop, triool. Pidekaare lihtsamad variandid

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

4) Akordid.

Põhikolmkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

VI klass

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur.

Neljahäälsed järgnevused.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

Keerukamad variandid (vt. lisa 11)

6/8 taktimõõdu punkteeritud rütmid.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p 4; >7 VII astmelt lahendusega p 5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

VII klass

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

ÕPPESISU:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad sünkoobid ja pidekaarega rütmid

Segataktimõõt. Vahelduv taktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.

4) Akordid.

v VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II 7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.
Neljahäälsed harmoonilised järgnevused.
5) Diktaat.
Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam

Diktaadid ja suulised ülesanded on kuni nelja märgiga helistikes, akordide ehitamine kuni viie märgiga helistikes. Kasutatavad laadid on loomulik duur ja harmooniline moll, suulises osas ka meloodiline moll. Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4 ja 6/8.

Kirjalik osa:

MUUSIKA NOTEERIMINE

1. Diktaat 4 takti, taktimõõdus 6/8.
2. Või/ja diktaat 4-8 takti, taktimõõdus 3/4 või 4/4. Soovitatavalt saatega meloodia.

JÄRGNEVUS

3. Järgnevus kitsas seades kuni 5 takti. Akordide valik: põhikolmkõlad pööretega, dominantseptakord põhikujus, vähendatud septakord mollis, soovitatavalt ka II septakord duuris. Mängitakse harmooniliselt.

INTERVALLIDE JA AKORDIDE KUULAMINE

4. Viie põhiakordi kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 akordi, iga akordi kolm korda.
5. Intervallide ning kolmkõla ja selle pöörete kuulamine. Mängitakse harmooniliselt 6 intervalli või akordi, kõiki kaks korda.

AKORDIDE MÄÄRAMINE JA EHITAMINE

6. Määrata ja ehitada 4 erinevat õpitud akordi.

Suuline osa:

7. Heliredeli laulmine (loomulik duur, harmooniline või meloodiline moll), lisaks valik akordidest: põhikolmkõla pööretega ja V7 pööretega.
8. Intervallide laulmine - laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla
9. Ühehäälse rütmiharjutuse koputamine (8 takti). Kasutatavad taktimõõdud on 3/4, 4/4, 3/8, 6/8.
10. Tundmatu harjutuse laulmine.

MUUSIKALOO AINEKAVA

Õppesisu

Muusikalugu õpitakse Viru-Nigula valla muusikakoolis IV-VII klassini. Neljal õppeaastal antakse ülevaade muusika arengust muinasajast meie sajandini. Igast ajastust valitakse välja tuntumad heliloojad, kelle teosed on ajaproovile vastu pidanud. Õpitakse üldteadmisi muusika ülesehitusest, sümfooniaorkestris kasutatavatest pillidest, tähtsamatest vokaal- ja instrumentaalmuusika vormidest ning hääleliikidest. Õppematerjali jaotamine õppeaastate kaupa on paindlik ja võib veidi muutuda (sõltudes reaalsest õppetundide arvust ning õpilaste osavõtust tundides). Põhiline eesmärk on õpetada lapsi kuulama klassikalist muusikat ning julgustada külastama süvamuusika kontserte.

IV õppeaasta

Mis on muusika? Muusika väljendusvahendid.

Kes loovad muusikat? Näiteid heliloojatest.

Kes esitavad muusikat? Näiteid interpretidest.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkester. Sümfooniaorkestri pillid.

Dirigent. Tuntumaid dirigente. Partituur.

Orel ja klaver.

Vokaalmuusika. Hääleliigid (mees- ja naishääled). Kooriliigid. Tuntumaid koorijuhte.

Teatrimuusika. Oper. Operett. Ballett. Muusikal. Muusika sõnalavastusele.

V õppeaasta

Muinasaja muusika. Vana-Kreeka muusika.

Keskaeg. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum. Motett. Rüütllaul.

Renessans. Madrigal. Orlandus Lassus, Giovanni Pierluigi da Palestrina. Vanaaegsed pillid.

Barokk. Kontsertstiil. Operi sünd. Sonaat. Süit. Soolokontsert. Concerto grosso. G.Fr.

Händel, J.S.Bach.

Klassitsism. W.A.Mozart, J.Haydn, L.van Beethoven. Sümfoonia- ja sonaadižanri ning instrumentaalkontserdi väljakujunemise aeg.

VI õppeaasta

Romantism. Omavahel läbipõimunud kunstiliigid - muusika, kirjandus ja maalikunst. Nende kunstiliikide tuntumad esindajad.

Heliloojad F.Schubertist J.Brahmsini. Operiheliloojad G.Verdi ja R.Wagner.

Vene muusika. Rahvalaulust M.Glinkani. N.Rimski-Korsakov, M.Mussorgski, P.I.Tšaikovski, S.Prokofjev.

VII õppeaasta

Eesti rahvamuusikast. Rahvapillid. Rahvatantsud. Laulupidude traditsioon. Kuulsamad dirigendid ja koorijuhid.

Eesti heliloojad läbi aegade. Esimesed asjaarmastajad-heliloojad. Esimesed kutselised heliloojad (Miina Härmast Arvo Pär dini). Kaasaegseid heliloojaid (H.Tulve, E.-S.Tüür, P.Uusberg jt.)

Läti, Leedu, Soome, Rootsi ja norra rahvamuusikast. A.Kalninš.

M.Ciurlionis. J.Sibelius.

H.Alfven. E.Grieg.

ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldine eesmärk

Õppetunni pikkus on 20 minutit ja tund toimub kord nädalas.

Üldklaverit õppides peaks õpilane viie õppeaasta jooksul selgeks saama esmased klaverimänguvõtted, noodilugemise oskuse nii viiuli- kui bassivõtmes ja võime mängida ansamblis või noodist mängida lihtsamaid laulu-, keel- ja puhkpillisaateid.

Igale õpilase õpetamisele lähenetakse individuaalselt, arvestades tema võimeid ja oskusi.

Õpetaja ülesanne on õpilasele lahti seletada teose sisu, ajastu (stiil) ja aidata selgeks õppida vajalikud tehnilised võtted teose esitamiseks. Õpetajal lasub suur vastutus õpilase loomingulise initsiatiivi ja iseseisva tööoskuse arendamise eest. Õigete harjumuste kujunemisel on eriline tähtsus just õpingute algetapil.

Õpilasele tutvustatakse eri karakteriga teoseid, juhitakse tähelepanu muusikalistele fraasidele, tempodele ja dünaamilistele nüanssidele.

Õpilastele, kellel on juba olemas eelnev klaverimängukogemus, võib anda suuremaid ülesandeid.

Hästi edasijõudvate õpilastega võib katsetada ka improvisatsiooniharjutustega. Üks paremaid muusikalise mõtte aktiveerimise vorme on noodilugemine, mis võiks kuuluda õpilase igapäevaste harjutuste hulka.

Hindeline esinemine toimub üks kord õppeaastas, kevadel, kus esitatakse 1-2 pala. Kahe pala puhul võib ühe neist ansamblis ning vajadusel noodist.

Üldklaveri lõpetaja peaks saavutama pillimängus vähemalt teise klassi taseme sümboolse klaveri ainekava järgi.

I õppeaasta (III klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Õige kehahoid, käte ja sõrmede asend mängimisel, oktavite nimetused. Esialgu piirdub repertuaar 1. oktavi nootide leidmise ja mängimisega. II poolaastal mänguulatus suureneb vähemalt väikese oktavi nootide võrra - tutvutakse bassivõtme ning õpitakse selgeks bassivõtme nootide asukohad klaviatuuril. Esialgu mängitakse vaheldumisi parema ja vasaku käega, hiljem (II poolaastal) antakse juba palad kooskätega mängimiseks. Tähtis on ka võimalikult vara õppida kätt vabastama fraasi lõpus. See loob eelduse pingevabaks mänguks. Õppeaasta jooksul õpitakse erinevaid palasid.

II õppeaasta (IV klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkatakse I õppeaastal õpitud teadmiste ja oskuste rakendamisega klaverimängus. Eriti on need oskused vajalikud õpilastele, kelle põhipilliks on keelpill või puhkpill. Üldreeglina on neil ka veidi raskem, eriti alguses. Rohkem tähelepanu pööratakse kahe käe koosmängule. Repertuaar valitakse õpilasele jõukohane, et ei kaoks huvi klaverimängu vastu.

Võimalusel tutvuda ka C-duur heliredeliga, kahe käega, lahku mängides (sest nii on õpilasel kergem alustada, kuna mõlema käe sõrmed mängivad samas järjestuses). Õppeaasta jooksul õpitakse erineva iseloomuga palasid.

Tasemenäited õppeaasta (noorema astme) lõpetamisel:

J. Haydn. Saksa tants nr 1 G-duur

M. Krutitski. Talvel

V. Ziring. Käokene

III õppeaasta (V klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Jätkub töö mõlema käe iseseisva mänguuskuse saavutamise nimel. Veidi keerulisemaid rütmid, soovitatavalt ka pedaali. Soovitatavad on esimesed harjutused polüfooniliste elementidega (näiteks kaanon). Repertuaar on endiselt konkreetsele õpilasele võimete kohaselt valitud.

Soovitatav on jätkata heliredeli mängimisega. Võimalusel proovida mängida C-duuri, nii otse kui lahku mängimisega, vähemalt ühe oktavi ulatuses. Samuti ka 3-häälsed akordid, eraldi ja koos kätega, rahulikus tempos.

IV õppeaasta (VI klass)

Õppeaasta eesmärgid:

IV õppeaastal tegeletakse rohkem viimistletud mänguuskuse kujundamisega, õpitakse kasutama pedaali, senisest enam pööratakse tähelepanu dünaamikale. Heliredelitest on soovitatav tutvuda moll heliredeliga (a-moll), otse, ühe oktavi ulatuses, koos kätega. Lisaks 3-häälsed akordid koos kätega, rahulikus tempos. Siiski on heliredelite mängimine endiselt soovituslik.

Õppeaasta jooksul mängitakse erineva iseloomu ja tehnilisi võtteid nõudvaid palasid.

V õppeaasta (VII klass)

Õppeaasta eesmärgid:

Viimaseks õppeaastaks peaks õpilane oskama mängida noodist lihtsamaid klaveripalu ja klaverisaateid kasutades mõlemat kätt mängimisel, samuti vajadusel pedaali. Siiski oleneb siin palju konkreetse õpilase arengust, tema eelnevast tööharjumusest ja võimetest. Õppeaasta jooksul mängitakse eriilmelisi palasid.

Tasemenäited õppeaasta (vanema astme) lõpetamisel:

P. Tšaikovski. op 39 Laste album: Nuku haigus

R. Schumann. Esimene kaotus

D. Šostakovitš. Vals

TROMBOONI KOOSMUSITSEERIMISE AINEKAVA SÜVAÖPE

Üldine eesmärk

Koosmusitseerimine on pilliõpetuse väljund mänguuskusega õpilasele alates III ja lõpetades VII klassi õpilastega. Koosmusitseerimisega võib alustada ka varem, sõltuvalt õpilase arengust ja tehniliste oskuste õppimisvõimest. Arvestades Viru-Nigula valla muusikakooli võimalusi saavad õpilased mängida erinevates koosseisudes.

Koosmusitseerimise tundides saab kasutada kõike põhipillitundides õpitut tehnikaid, kusjuures sõltub iga õpilase võimekusest ja juba omandatud oskustest. Koosmusitseerimise aine aitab komplekselt omandada paremini noodilugemisoskust, aitab kaasa täpse rütmi tunnetamisele, mängu tehnilise teostuse korrektsusele ja kaasõpilase muusikalise väljenduslikkuse mõistmisele. Koosmusitseerimine baseerub põhiliselt kolme- ja enamahälsetes koosseisudes, nende puudumisel duetis mõne teise sobiva pilliga. Koosmusitseerimise arendamine vanemas astmes on eriti oluline, kuna see annab algoskused mängida orkestrites ja ansamblites ka pärast muusikakooli lõpetamist.

Koosmusitseerimise aines on üks hindeline esinemine õppeaasta jooksul, tavaliselt II semestril.

I ja II õppeaasta (III-IV klass)

Õpilane on omandanud juba mõningaid teadmisi ja oskusi pillimängus. Algselt võib mängida õpilane koos õpetajaga, kuna õpetaja on suureks toetuseks ja abiks. Koosmäng nõuab õpilastelt üksteise kuulamist, tähelepanu.

Igal trimestril on soovitatav ära õppida 1-2 ansamblipala.

- ☒ Hindeline esinemine on (I või II semestril) vähemalt ühe palaga.

III ja IV õppeaasta (V-VI klass)

Õpilastel on olemas juba algteadmised ja mõningane kindlustunne ansamblimängus ja erinevates stiilides, tehnikates. Õpilaste arenguks on soovitatav mängida raskemate rütmidega ja erinevate žanritega lugusid. Igas trimestris on soovitatav õppida 1-2 pala.

- ☒ Hindeline esinemine (I või II semestril) vähemalt ühe palaga.

V õppeaasta (VII klass)

Reeglina meeldib õpilastele ansamblis mäng ning see on motiveeriv tegevus. Tegeletakse ka palade viimistlemise ning esituse küpsusega.

Igas semestril on soovitatav õppida 1-2 pala.

- ☒ Hindeline esinemine on (I või II semestril) vähemalt ühe palaga võiesitatakse 1 ansamblipala eksami osana.